

... Збудував я, люди, Храм оцей Високий.
В ньому Богединий – то Циганське Слово...
Лекса Мануш

№ 5 (132)

СЕРЕДА,
28 ЧЕРВНЯ 2006 РОКУ

ЗОМАНІЯ

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДВОТИЖНЕВИК

РОМСЬКІ НАРОДНІ ВІСТІ
МАНУШАНО РОМАНО НЕВИПЕ

Ціна роздрібно

• ПОЛІТИКА • СВІТ • ПРАВО • КУЛЬТУРА • МИСТЕЦТВО •

Модель руху за громадські права, або Не наступати на ті самі граблі

Модель мішки пес пало манушкіано чачіпе, вай
На тордров пре кодо ла граблі

■ Як відомо, у країнах Євросоюзу продовжується так звана "Ромська декада" (2005-2015 рр.), яка поставила за мету вивести ромів з того становища, в якому вони нині перебувають. У першу чергу, вирішуються питання ліквідації бідності та підвищення освітнього рівня як дітей, так і дорослих.

На жаль, є чудова мета, є кошти, які виділяє Європейський банк розвитку й реконструкції, та немає моделей та методики, з допомогою яких ця мета могла б бути здійснена з максимальною віддачею.

Свого часу, на початку 60-х років минулого століття, афроамериканці перебували в тій самій ситуації, в якій нині перебувають роми Європи. Саме тому Нік Георг, старший радник центру з прав людини при ОБСЄ, на брифінгу Гельсінкського комітету, який відбувся в другій половині червня, сказав: "Я не думаю, що Європа наразі розуміє всю глибину расизму та расистських відносин у всіх структурах. Роми повинні вивчити досвід афроамериканського руху в США, як організувати політично правильно цей рух, як залучити до нього різні партії та рухи, як стати кандидатами від цих політичних партій, щоб виборці влилися в цей рух. Дуже важливо, щоб людина, яка з допомогою ромських голосів буде обрана в законодавчий чи виконавчий орган, прагнула змінити ситуацію щодо ромів."

У кінці 50-х років нинішнього століття США стикнулися з могутнім громадянським рухом

афроамериканців за свої права, за переборення наслідків расизму, дискримінації та соціального виключення. Цей процес має бути обопільним: суспільство повинно підготуватися до змін. Але цей процес не повинен нав'язуватися тільки суспільством, якому, мовляв, необхідні ці зміни. Має бути могутній рух знизу - тих, хто є дискримінованим, хто відчуває на собі явища расизму та соціального виключення.

Нік Георг також відзначив, що в останнє десятиріччя кількість виявів расизму та дискримінації проти ромів і синті в Європі зростає, навіть незважаючи на те, що ОБСЄ намагається допомогти національним меншинам, у тому числі й ромам.

Нік Георг правий. Дійсно, в Європі, незважаючи на великі кошти, які виділяються на проєкт "Ромська декада", суспільство ще не готове до того, щоб ромські діти відвідували не сегрегаційні, а загальні школи. Не готове бачити рома на будь-якій урядовій

посаді. І якщо це все ж таки трапляється, то не тому, що суспільство зацкавлене в цьому, а в суперен антидискримінаційному процесу.

В Україні ця ситуація ще гірша. Якщо в Європі є хоч якась програма дій, на яку виділяються нові кошти, то в Україні влада займається тільки тим, що розподіляє портфель, а суспільство споглядає за цією метушню.

І хоча вивчення досвіду афроамериканців за свої громадянські права - скарбниця, з якої можна брати й брати, на жаль, широкому колу цей досвід не відомий. Як завжди, ми недоуємо історію і давні наступаємо на одні й ті ж граблі.

Модель американського руху за громадянські права афроамериканців показала, що це має бути двосторонній процес - як з боку суспільства, так і з боку ромів. А способи, методи потрібно адаптувати до європейської ситуації.

Євгенія Навроцька

Коаліція оприлюднила Програму діяльності

■ Коаліція демократичних сил має намір розвивати в Україні ліквідний, прозорий і надійний фондовий ринок і сприяти становленню вторинного ринку цінних паперів, говорить в оприлюдненій Програмі діяльності коаліції.

Заплатовано, зокрема, впровадження загальнонаціональних принципів розкриття інформації підприємствами і фінансовими установами про їхню діяльність, у тому числі для відстеження перехресних прав власності та інших зв'язків між ними.

Передбачається провести фінансовий аудит за міжнародними стандартами всіх національних акціонерних компаній, державних підприємств і підприємств з контрольною часткою акції держави, повідомляє "Інтерфакс-Україна".

Коаліція також сприятиме створенню інститутів спільного інвестування (ІІ) - корпоративних і пайових інвестиційних фондів. Намічено внести зміни в Закон про ІІ.

У Законі "Про недержавні пенсійні фонди" передбачається розширити перелік об'єктів і нормативів інвестування пенсійних коштів, удосконалити порядок розподілу інвестиційного прибутку. Крім того, заплановано, внести зміни в Закони "Про страхування" і "Про банки і банківську діяльність", щоб привести діяльність страхових компаній і банків відповідно до Закону "Про недержавне пенсійне забезпечення".

Для захисту прав меншоритарних акціонерів коаліція має намір прийняти Закон "Про акціонерні товариства", який забезпечить їх вільний доступ до корпоративної інформації, належне представництво в органах управління і контролю, вплив на дивідендну політику, отримання рівного права на придбання відповідної частки нових емісій акцій за номінальною вартістю.

Планується також прийняти нову редакцію Закону "Про фінансово-промислові групи", передбачивши інструменти і стимули консолідації банківського, промислового і торгового капіталів і розробити нормативне забезпечення консорціумного кредитування великих інвестиційних проєктів кількома комерційними банками.

Крім того, заплановано прийняти і Закон "Про систему валютного регулювання і валютного контролю", а також спільний нормативно-правовий акт про спрощений порядок здійснення валютних операцій з інвестиціями, які направляються в цінні папери українських елементів, що перебувають в обігу на фондових біржах в Україні.

Коаліція також має намір прийняти Закони "Про систему депозитарного обліку в Україні", "Про рейтингвання", "Про похідні цінні папери", "Про термінові фінансові інструменти", "Про довірче управління".

Передбачається також законодавчо врегулювати здійснення емісії боргових цінних паперів на муніципальному рівні з цільовим направленням коштів на реалізацію цілей розвитку, поступово розширити систему обов'язкового страхування з впровадженням механізмів направлення коштів страховальників на інвестиційні цілі.

Обсяг організованої торгівлі цінними паперами в Україні у 2005 році, за даними Державної комісії цінних паперів і фондового ринку, становив близько 14,7 млрд. грн. загального обсягу виконаних договорів на ринку цінних паперів 403,77 млрд. грн.

РОМ-ПРЕС

Віктор Ющенко підкреслив важливість боротьби з корупцією

Президент України Віктор Ющенко заявляє, що проблема боротьби з корупцією і хабарництвом в Україні має рівень національної безпеки. Про це він заявив, відповідаючи на запитання журналістів в університеті МВС у Нових Петрівцях.

Після розвалу коаліції прем'єр і спікер погодять у відставку

Припинення діяльності Коаліції спричиняє за собою подачу прем'єр-міністром України і головою Верховної Ради України заяв про відставку. Така норма є в Регламенті діяльності Коаліції, визначеному в Угоді про її створення.

Партія регіонів залишається в опозиції

Народний депутат України, член фракції "Регіони України" Микола Азаров радий, що у Верховній Раді був офіційно прочитаний поіменний список депутатів, які авіювали до складу коаліції демократичних сил. Про це він заявив, виступаючи в парламенті.

"Ми з задоволенням почули поіменний список депутатів, які складають "помаранчеву коаліцію". Я думаю, що у Юлії Володимирівні (Тимошенко - ред.) велике поле боротьби з олігархами, з кланами, оскільки у цьому списку є дуже відомі представники цих кланів. Тому ми вітаємо її бажання і прагнення проводити таку роботу", - сказав Азаров.

Крім того, він заявив, що на сьогоднішній день Партія регіонів залишається в опозиції до створеної більшості.

Азаров вважає, що найважливіше - щоб робота Верховної Ради була конструктивною і направленою на вирішення економічних проблем. Також він в черговий раз заявив, що Партія регіонів не вірить у конструктивну міцність новоствореної коаліції "оскільки ми знаємо, як там суперечності і наскільки крихкі основи її створення".

Юлія Тимошенко обіцяє владнати енергетичні проблеми України

Після того, як Юлія Тимошенко буде затверджена на посту прем'єр-міністра України, вона проведитиме ту економічну політику, яку вела до призначення Юрія Еханурова главою уряду. Про це вона повідомила в інтерв'ю парламентському журналісту.

У Запоріжжі затримано аферистів

Співробітники Орджонікідзєнського відділу у боротьбі з економічною злочинністю Запоріжжя затримали трьох аферистів, які мало не розорили один із супермаркетів міста.

У Вінниці підвищили тарифи на гарячу воду

Виконавчий комітет Вінницької міської ради з 20 липня підвищив тарифи на гаряче водопостачання для населення на 66-71% - до 7,99-8,24 грн. за 1 кубометр гарячої води. Про це повідомив начальник управління економіки Вінницької міської ради.

Українська збірна поїде на Всесвітню гімназіаду

Уроцісти проводять збірну команду учнівської молоді України відбудуться 23 червня в приміщенні Міністерства освіти і науки України. З 26 червня по 3 липня у грецьких містах Афіни та Салонки проходять XIII Всесвітня гімназіада.

Російську мову визнано регіональною

Російську мову визнано регіональною в Запоріжжі. За відповідне рішення проголосували 86 з 118 депутатів обласної ради. Крім того, депутати прийняли ряд звернень до Президента, серед яких є і вимога внести зміну до Конституції.

Рівний доступ до освіти

Ряд європейських держав проводить моніторинг "Рівний доступ до якісної освіти для ромів". Цей проєкт був розпочатий 2005 року за підтримки Інституту відкритого суспільства та за спеціальною програмою з освіти.

У 9 країнах Європи, включених у ромську декаду (2005-2015 рр.), проведено моніторинг визначення рівня освіти ромських дітей. Перші публікації результатів моніторингу в Болгарії, Хорватії, Чеській Республіці, Угорщині, Республіці Македонії, Словаччині, Румунії, Сербії, Чорногорії з'являться в кінці цього року.

Контроль за рівнем доступом до якісної освіти для ромів включає в себе чотири основні вимоги: оцінки виконання урядами державної політики щодо освіти ромів; визначення головних індикаторів ромської освіти; консультації з представниками ромських громад з освітніх питань; розроблення структури, яка б контролювала весь цей час розвиток ромської освіти.

Головна мета контролю - забезпечення якісного навчання на початковій та середній шкільних ланках, хоча не залишається поза увагою і дошкільне виховання.

Окремо для кожної країни будуть написані індивідуальні рекомендації, які міститимуть рекомендації як для уряду цих країн, так і для місцевих органів влади та неурядових організацій.

У кожній проведуться ще й додаткові соціологічні дослідження з цієї теми.

На сьогодні вже готуються перші доповіді з досліджень. Вони будуть представлені на місцевих круглих столах, де всі учасники зможуть критикувати, доповнювати, вносити свої пропозиції для поліпшення роботи. Перший такий круглий стіл планується провести в кінці цього місяця в Болгарії. Менеджером цього проєкту є Кейсі Негрін.

Крок назад у сфері освіти

Пасо палпале анде сіклібнаскі бутві

■ У червні цього року вищий законодавчий орган Болгарії прийняв "Національну програму розвитку шкільної та дошкільної освіти на період 2006-2015 років". Цей документ довго і ретельно готувався й повинен стати основою радикальної реформи всієї шкільної освіти Болгарії. Ця реформа включала в себе введення нової системи зовнішньої оцінки знань, умінь та навичок дітей; новий розподіл шкільного навчального року; фінансову децентралізацію шкільної системи; забезпечення всіх шкіл комп'ютерами і доступом до Інтернету.

Передбачено також прийняти ще три закони про освіту; і 19 інструкцій профільного міністерства повинні бути змінені внаслідок прийняття одного загального документа Підготовка "Програми розвитку" широко висвітлювалася у ЗМІ, була схвалена всіма освітніми органами як початок реорганізації болгарської шкільної освіти. Програма була одностайно прийнята парламентом.

На жаль, у обширному тексті, який складається зі 40 сторінок, нічого не згадується про проблеми освіти дітей національних меншин, особливо - ромських. Це викликає подив, адже 22 квітня 1999 року була прийнята спеціальна "Програма рівної інтеграції ромів у болгарське суспільство", яка була одобрена Радою міністрів Болгарії. У ній, зокрема, є розділ "Освіта", який мав би бути включений у нову Національну програму. Замість цього у Програмі використовується вислів "дити з спеціальними освітніми потребами", тобто, діти з затримкою ро-

зумового розвитку, розумово відсталі й ті, що не володіють добре болгарською мовою. Крім того, ця програма передбачає відновлення шкіл з "поширеним трудовим навчанням", які у першому комуністичного режиму були основними для ромських дітей. По закінченні таких шкіл вони не могли продовжувати освіту в вузах, а навчалися лише у професійно-технічних училищах. Свого часу ромські організації засвідчували, що є 4 основні проблеми у сфері освіти: територіальна сегрегація ромських шкіл; направлення на навчання маленьких ромів у школи, де навчаються розумово відсталі учні; недостатнє володіння болгарською мовою; низький освітній рівень дорослого населення.

Виходячи з цього, представники правозахисних ромських організацій хотіли бачити у цій Національній програмі 6 таких кроків, а саме: десегрегація освіти ромів; припинення практики розміщення ромських дітей у школах для розумово відсталих; боротьба із проявами расизму в

загальноосвітніх школах; введення у програму навчання рідної мови; сприяння ромським дітям у отриманні вищої освіти; навчання дорослих.

Таким чином, усі чотири основні проблеми, на які звертають увагу представники ромських організацій, не тільки не вирішуються, а й взагалі не ставляться на порядок денний. Затвердження на парламентом Болгарії "Національну програму розвитку дошкільної освіти на період 2006-2015 років" є кроком назад порівняно з офіційно затвердженими болгарським урядом документами - "Програмою для рівної інтеграції ромів у болгарське суспільство" (1999 р.), а також "Стратегією освітньої інтеграції дітей меншин" (2004 р.).

Отже, на жаль, парламент Болгарії, прийнявши нову освітню програму, проігнорував проблеми освіти 850-тисячної ромської громади.

За матеріалами зарубіжної преси підготувала Волика Опаленик

РОМ-ПРЕС

Зустріч у Брюсселі

Міжнародний Комітет розвитку при ЄС нещодавно зібрав на своє восьмею сесію в рамках угоди "Ромське десятиріччя", підписаної на рівні урядів європейських країн за підтримки кількох міжнародних фондів. Темою нинішньої зустрічі в Брюсселі було зміцнення співробітництва між державами в плані Десятиріччя, конкретні кроки з допомоги ромським спільнотам різних країн. Розглядалися питання зайнятості, соціального поліпшення ситуації з ромами, шляхи надання рівних можливостей для представників цього етносу.

Перша конференція грецьких ромів

У невеличкому містечку Ксанті (північна Греція) днями відбулася Перша конференція ромів Греції.

Учасники зібрання розглянули питання щодо становища грецьких ромів - їхньої зайня-

тості, освіти, міграції тощо.

У конференції взяли участь міністр внутрішніх справ Греції Джордж Калантзис та його заступник Атаназайос Накос.

На форумі пролунали такі цифри: у Греції проживає близько 25 тисяч ромів, а загальна кількість ромів у країнах ЄС після вступу Румунії та Болгарії в Європейський Союз становитиме 11 млн.

Проти виявів расизму на стадіонах

Роми, члени неурядової організації "Романі КРІСС", попросили Президента й прем'єр-міністра Румунії та футбольних організаторів світового чемпіонату з футболу публічно виступати проти виявів расизму на румунських стадіонах під час футбольних матчів.

У своєму відкритому листі "Романі КРІСС" відзначила, що останнім часом число расистських виступів на румунських стадіонах збільшилося. Неурядова організація просить розслідувати кожен

такий виступ, зробити відповідні висновки і покарати винних.

Європейський парламент розглянув проблеми ромських жінок

Європейський парламент на своєму черговому засіданні розглянув питання становища ромських жінок у державах-членах ЄС. Були проаналізовані численні випадки дискримінації, з якою стикаються ромки цих країн. Відзначено, що національні уряди не намагаються реально змінити ситуацію, розробивши відповідний план дій, тоді як неурядівські організації у цьому напрямку зробили чимало.

Європейський парламент і надалі допомагатиме вирішувати ромські проблеми, у тому числі й ромських жінок, - з охороною здоров'я, зайнятості, засобів боротьби з дискримінацією.

Здоров'я ромів - національна турбота

Састіпе роменгеро - тгемескі бріга

Здоров'я нації повинне стати національною турботою. Всім відомо, як жалюгідно стоїть питання медицини серед ромського населення України. На прикладі нашого південного регіону, а точніше Одеської області, можна реально уявити всі масштаби проблеми. Одеська область займає одне з перших місць в Україні із захворюваності на туберкульоз, з онкозахворювань, серцево-судинних і нервових хвороб.

Ромське населення перебуває в найгіршому становищі "Завдаючи" низькому рівневі життя, більшості, поганим житловим умовам, безробіттю й безгосподарству, чисельність ромів у Одесі й області різко зменшується. Відсутність коштів на купівлю ліків, хоча б най-

простіших антибіотиків, доводить людей до смерті. Так, можна заперечити, що в такому становищі наразі перебувають не лише ромів, а й інші, але ромів - найураженіші у своїх правах, у них найобмеженіший доступ у суспільство. І тут свою негативну роль відіграють багатовікові забобони й стереотипи, пов'язані з ромами. У нас є приклад, коли ромів (30 чоловіків) прийшли в міську лікарню, щоб примусити лікарів відповісти за халатне ставлення до хворого Андрія Міхая, який помер у кардіологічному відділенні саме через це, але довести вину лікарів не вдалося. Був випадок і з однією ромкою, яка лежала в лікарні і мимовільно стала свідком розмови завідувача відділенням і лікаря. Коли завідувач відділенням довідався,

що їхня пацієнтка ромка, він припинив надавати хворій належну увагу. На запитання лікаря, що сталося, він відповів, що "циганці і так зійде". Через повагу до тих людей, які покляли хвору в цю лікарню, вона не подала позову у суд за фактом дискримінації.

До того ж дитяча захворюваність у ромів дуже висока. Є ряд випадків, коли можна було б загальмувати хворобу й уникнути наслідків, якби допомога була надана вчасно.

За даними медиків-експертів, реальна кількість хворих на туберкульоз серед ромського населення від 10% до 40% від загального числа жителів області. Наш моніторинг свідчить про масштаби епідемії. Майже всі ромів, з якими ми спілкувалися на цю тему, знають таких, хто хворіють на туберкульоз.

Через незадовільні житлові та санітарно-гігієнічні умови, погане харчування ромів мають послаблений імунітет і велику сприйнятливості до хвороб інфекційного характеру. Лікування ускладнюється і тим, що через свою ментальність вони не розповідають про захворювання на туберкульоз, СНІД, ВІЛ-інфекцію. Адже до лікарів ромів звертаються рідко, у крайніх випадках. Медичні профілактичні огляди вони практично не проходять, тому що ромів часто не працюють і не відвідують навчальні заклади.

Це одна проблема - дороге медичне обслуговування. Для неможливої людини нерялею лягти в лікарню на операцію або на обстеження. Причиною високого рівня захворюваності серед ромів

- це погані умови життя. Їхні захворювання - соціального характеру, недоїдання, переохолодження, незадовільні житлові умови. Часто вчителі в школах відзначають, що ромські діти відомо недоїдають, часто погано одягнені, не мають нормального взуття, буває також, що і зовнішній вигляд ромських дітей неохайний.

Наш моніторинг показує масштабність проблеми, яку можна вирішити спільно на підставі моніторингу ух рішень України. На базі цих даних необхідна розробка медичної програми з оздоровлення нації. Не можна забувати про роль ромських лідерів, які мають доносити до кожної родини важливість і значення цієї проблеми, щоб здоров'я ромів, нарешті, стало національною турботою!

Жужуна Дудуцава,
голова Одеського ромського товариства "Романі Збора",
Євген Остапович,
працівник організації

ВІЗНА РЕДАКЦІЯ

Електроенергію підключили. Чи надовго?..

Електроенергію пгабарде. Чи пре бут врама?..

УЗМІ систематично подається інформація про те, що представники енергетичних компаній ввели в постійну практику відключення електроенергії. Так, нещодавно Ужгород був прикро вражений тим, що управління міськенерго попередило про припинення постачання електроенергії Водоканалу. Понад 100-тисячне місто могло залишитися без води, в тому числі лікарні, дитячі сади, школи. Днями по всьх каналах українського телебачення пролунало повідомлення, що мільйонне місто Дніпропетровськ залишилося без води, і його мешканці відчували всі невручності, пов'язані з цим.

Федір Лакатос

пер відсутні необхідні умови для збереження продукту, що може стати причиною хвороб кишкових захворювань.

І це вже не кажуки про те, що надання хворим невідкладної допомоги вночі вкрай утруднено.

Прощу Вашого сприяння для якнайвидшого вирішення цієї проблеми.

Г.Ю. Данч,
головний лікар Амбулаторії загальної практики сімейної медицини с.Ратівці Ужгородського району".

До того ж, ті люди, які залишилися без світла, не мають ще й газопостачання, а також перебувають далеко за межею бідності. За цей період погіршилися умови життя. Оскільки холодильники не працюють, їжа псується надзвичайно швидко, а загроза спалаху невилкованих хвороб та небезпечних епідемій.

Почастішали виклики дільничного лікаря, яка вночі, при снізці (яку бере з дому) не може зробити внутрішній укол. Потерляють і недоношені діти (вага 1 700), які є в таборі й за якими необхідний ретельний догляд. Днями помер молодий чоловік, якому, можливо, можна було б допомогти, але лише за наявності світла.

Ми вважаємо, що проблеми з електропостачанням можна було б уникнути, дити згоди, усунути недолки. Тим більше, населення платить за електроенергію й зобов'язується й надалі справно платити. Тож для чого демонтували ліній? Просимо допомоги беззахисним людям, які й без того знедолені.

Т.М. Андрус,
голова виконавчого комітету Ратівської сільської ради, Ужгородський р-н".

З цього приводу б'є тригову й головний лікар Амбулаторії загальної практики сімейної медицини села Ратівці Геела Данч, яка адресувала свою доповідь санітарному лікареві Ужгородського району та голові виконавчому Ратівської сільради.

Наводимо і цей документ. "Доводжу до вашого відомо, що в ромському таборі с.Ратівці (вулиця Шумна та Весела) 15 днів тому домівки були відключені від електропостачання.

На вулицях проживають сім'ї ромської народності, в яких мешкають 96 дітей до 14 років, у тому числі шестеро - до одного року. Навіть у тих домках, де є холодильники, те-

поновили енергопостачання.

Відновлено електропостачання і в ромському таборі с.Руськ Комарів, що теж на Ужгородщині. Новообраний голова сільської ради Віталій Степанович Білак, якому не байдужою була ромська проблема, намагався зробити усе можливе для вирішення відновлення енергопостачання. Він зокрема сказав:

- Дійсно, на вул.Партизанській, де проживають ромів, не було світла 6 днів. Люди почали звертатися до нас зі скаргами й проханнями відновити електропостачання. Ми відреагували на це, звернувшись до начальника Ужгородської РЕМ П.Чубрика з проханням вирішити цю критичну ситуацію. Було досягнуто домовленості про подання заяв власників будинків про надання технічних умов та виконання підключення об'єктів до електромережі. Розробити проект зовнішнього енергопостачання та ряду інших вимог щодо користування послугами електромережі.

Крім того, мешканці табору повинні підготувати документи, які б підтверджували права власності на будинки та використання земельних ділянок під будівництво.

Отже, ведеться активна робота сільської ради не тільки в забезпечення ромів електроенергією, а й юридичного закріплення земельних ділянок за домогосподарствами. Адже відомо, що чимало будинків збудовано без належного дозволу. Наразі світло у таборі підключене і відповідні заяви від кожного господаря будинку готуються.

Віддавши ромський табір с.Руськ Комарів, ми переконані, що світло дійсно відновлено, але у його жителів є ще багато інших проблем.

Після розвалу Союзу і реорганізації колгоспів жителі табору залишилися без роботи і без земель-

них паїв. Таборяни, які проживають у сільській місцевості, не мають земельних ділянок, щоб посадити собі горюдину для власних потреб. Не отримали паї навіть ті, що довгий час працювали у колгоспі. Наприклад, нинішній депутат сільської ради Федір Лакатос працював механізатором у колгоспі, а його дружина - дояркою. Однак колишній голова сільської ради Ольга Михайлівна Желзник оформила документи так, що ці люди не отримали належної їм за законом земельної ділянки.

У таборі є 8 коней з сільгосподарським реманентом. Ромів можуть обробляти землю, садити власні господарські культури для власних потреб. Є і три хорови з 42 домогосподарств, що, однак, надзвичайно мало. Фактично люди перебувають на межі виживання.

Новобрані керівництво сільської ради намагається допомагати проблемам у вирішенні соціальних питань. Нещодавно у табір надійшла гуманітарна допомога, організована Ужгородською районною радою, - чоловічий, жіночий та дитячий одяг і окремо 100 жіночих светрів. Але цим проблемі вирішити неможливо. Доросле населення хоче працювати і знайти роботу своїми руками, аби забезпечувати матеріальне благополуччя своїм сім'ям.

Таким чином, спільними зусиллями органів самоврядування, сільських лікарів, співробітників правозахисного центру "Романі Я" вдалося відновити постачання електроенергії у таборі Ужгородського району.

Сподіваємося, що цей час буде використаний для підготовки належної документації, і ромів зможе користуватися електроенергією індивідуально на законних підставах.

Валентина Опалені,
Олена Бойко

Чого хоче жінка?

Со камел е ромні?

■ Коли я почула, що відповідають жінки кореспондентів на це запитання у телевізійному опитуванні напередодні 8 Березня, то здивувалася. Майже всі вони хотіли кохання. Дехто грошей.

А я собі подумала, що гроші - було б здоров'я - я зароблю. З коханням якось владнаю, слава Богу, є досвід. А от якби діти були розумні, здорові, щасливі, та могли самі б вирішувати свої проблеми, та батькам ще Бог дав би здоров'я, тоді б, мабуть, я могла б і у космос полетіти...

Чоловік, який по іншому оцінює життєві ситуації, хоче, насамперед, затвердити себе як особистість. Це нормально.

А ми - на емоціях. Другий тиждень поспіль витираю сльози та ковтаю пігулки від головного болю, готуючи Всеукраїнський ромський фольклорний фестиваль "Романі бахт". Папери, казначейський рахунок, всієї реєстри - це вам не на картах ворожити. А чоловіки

не плачуть. Вони кажуть: "Фестиваль - це свято, радіте, дівчата!". Нарешті, щось "витанцюється". Люди допомагають, і приємно бачити, скільки їх добрих навколо.

Але 18 червня було недобрим. Або зірки не так зійшлися. Ми були в цей час саме у Києві, на зустрічі з представниками ERRC і ромських лідерів, розмовляли про права ромських дітей. А ввечері зателефонували з Макіївки Донецької області наша співачка Луїза і тремтячим голосом роз-

повіла про свій біль.

Днями наша організація почала працювати в проєкті з дошкільного виховання, підготовки диток до школи. Окрім того, займаємося третій рік із старшими дітьми - вивчаємо ромську культуру, історію, мову, співаємо, танцюємо. Щоб легше було батькам, забираємо диток мікроавтобусом. Уї вони з малозабезпечених сімей, живуть у мкрорайоні Нахаліка.

Сталося так, що 18 червня наш знайомий водій був у від'їзді, тому Луїза викликала таксі. Перше таксі відмовилося брати маленьких ромів до свого салону. Друге - так само. Як було пояснити це малим дітям, які дивляться на дорослу тьотку своїми великими чорними оченятами, як на вірець. А вона нічого не може вдіяти. Що думали ці диточки про ставлення до себе з боку дорослих "гадже"?

Так, це не трагедія, ніхто, слава Богу, не помер. Заняття перенесли на два дні. Але хіба з таких випадків не формується ставлення дитини до себе, як до людини другого сорту?

Тому я, як жінка, мати і бабуся, дуже хочу, щоб діти були щасливі. А дорослі - милосердні.

Наталія Варакута,
м. Донецьк

РОСІЯ

Засудили на семінарі мову ворожнечі

Крісарде по семінаро чгіб душманенго

■ 2 червня Європейський Центр з прав ромів (ERRC) разом із Ростовською регіональною громадською організацією ромів (циган) "Амала" провели в готелі "Континенталь" у Ростові-на-Дону семінар із проблем проявів мови ворожнечі в ЗМІ щодо циган Росії. Семінар є частиною проєкту "Заперечування мови ворожнечі проти циган у російських ЗМІ", здійснюваного Європейським центром з прав ромів за фінансової підтримки Фонду глобальних можливостей і за сприяння з боку російських НУО - Комісії з прав людини (Томськ), Північно-західного центру соціального та юридичного захисту циган - "Амала" (Ростов), "Цигани Кубані" (Краснодар), "Смоленська циганська діаспора" та ін.

Даний семінар дав можливість активістам ромських організацій південного федерального кола та представникам регіональних ЗМІ ознайомитися з загальними питаннями проявів мови ворожнечі проти представників національних меншин і оцінити можливість застосування європейського досвіду в місцевих умовах. Для активістів ромських громадських організацій семінар проводив Леонід Райхман (ERRC, м. Будапешт), а для журналістів - Ганна Шароградська, директор Інституту регіональної преси (Санкт-Петербург).

Після семінару цього ж дня відбулася зустріч за круглим столом, на якій було обговорено проблеми, пов'язані з проявами мови ворожнечі, спрямованими проти ромів. Павло Лиманський ("Амала") ознайомив учасників з результатами проведеного його організацією моніторингу регіональної преси. Присутня на зустріч заступник президента Фе-

деральної національної культурної автономії циган Надія Деметер засудила прояви мови ворожнечі щодо циган у місцевих ЗМІ і висловила побажання, що після семінару ситуація зміниться на краще. Інші учасники також висловили надію, що з допомогою подібних навчальних семінарів,

інтенсивнішого спілкування, зустрічей за круглим столом як представники ромських громад, так і журналісти зуміють перебороти сформовані стереотипи.

Павло Лиманський,
голова правління
громадської організації
ромів (циган) "Амала"

РОМ-ПРЕС

Обговорення держпрограми в Латвії

У Латвії відбулося громадське суспільне обговорення державної програми "Цигани в Латвії" на 2007-2009 роки, повідомили кореспонденту ІА REGNUM у секретаріаті міністра з особливих доручень у справах суспільної інтеграції. Завдання документа середньострокового політичного планування - сприяти включенню ромської громади в латвійське суспільство, забезпечуючи однакові з іншими національностями можливості у сфері освіти, зайнятості та прав людини і запобігання дискримінації.

У Казахстані буде створена ромська громадська організація

Найближчим часом у Казахстані буде створена ромська громадська організація. Про це 13 червня повідомив голова Міжнародної організації циганських громад країн СНД і Балтії "Амаро дром" ("Наш шлях") Олег Козловський. "Ця організація вирішуватиме три основні проблеми, з якими ромі стикаються повсюдно: неосвіченість молоді, незахищеність від правоохоронних органів, працевлаштування", - відзначив він.

Олег Козловський повідомив, що, за даними його організації, в Казахстані проживають близько 18 тисяч ромів. "Казахстанські

ромі живуть у всіх регіонах країни і ведуть осійний спосіб життя", - підкреслив він. Козловський сказав, що "Амаро дром" веде спроби створення ромської громадської організації в Таджикистані. "Ми зацікавлені в створенні такої організації і в цій країні, але поки що не можемо знайти лідера з таджицьких циган-люлі, які й нині практикують кочовий спосіб життя, - зазначив він. Олег Козловський повідомив також, що ромські об'єднання в СНД користуються підтримкою міжнародних громадських фондів і одержують підручники та словники з ромської мови. Підручники й словники з ромської мови видають всім країнам світу. Вони складені на основі того алфавіту, який існує в країні, де проживає ромська громада. Є підручники на основі кирилиці та латиніки, існують електронні словники-перекладачі", - відзначив він.

На островах у Красноярську зібралися ромі

У День міста на островах Таїтішів у Красноярську пройшов Сибірський ромський фестиваль. Про це повідомив заступник глави крайового центру Василь Куїмов. Ромі зібралися на острові 10 червня. За словами вівчера, ромські гуляння продовжувалися до трьох годин ночі. Також він повідомив, що цього ж дня на площі перед Великим концертним залом виступили тисячний хор.

<http://www.press-line.ru/news/43499.html>

Конференція ромських журналістів

Дводенна конференція ромських журналістів "Гордість, забобони і суспільна служба" була проведена на початку червня у Стокгольмі. Вона була організована міжнародною службою Шведського Радіо (SR International) за активної участі співробітників її ромської редакції. Тематика цієї міжнародної конференції фокусувала увагу на ромській темі в засобах масової інформації та на ролі ромських журналістів.

Першого дня, під час дискусій у групах, проведених за посередництвом Ганса Калдераша - відомого співака та письменника зі Швеції, журналісти, які працюють на радіо, телебаченні й у друкованих виданнях, обговорили такі теми: мови роботи журналістів, які висвітлюють ромські теми у своїх країнах; навіні для їхньої роботи ресурси, персонал, бюджет і т.п., рівень свободи, яка дає їм можливість бути критично налаштованими під час висвітлення умов життя ромів у їхніх країнах.

Журналісти з Великобританії, Сербії, Швеції, Македонії, Болгарії, Румунії та Фінляндії мали можливість обговорити роль ЗМІ у висвітленні делікатних та спірних проблем щодо традиційної ромської культури.

Другий день конференції розпочався з презентації Валерія Новосельського про діяльність Циганської віртуальної мережі, яку він редагує, і ролі Інтернету в консолідації ромського етносу. Потім пройшла дискусія про запропоноване створення Європейської асоціації ромських журналістів з метою обміну новинами і про початок щомісячного випуску європейської програми ромських новин, яка складається з тематичної радіопередачі з фрагментами, зробленими різними ромськими ЗМІ, і дискусійної програми за участі гостей з інших європейських держав.

Конференція збрала 12 журналістів з 10 країн, 22 представники ромських організацій Швеції та 7 співробітників міжнародної служби Шведського Радіо (SR International). Ця конференція стала черговим кроком уперед, який сприятиме зміцненню зв'язку ромської співтовариства Швеції з ромськими громадами за кордоном. Вона також надихнула на новий проєкт створення об'єднаної незалежної структури ромських ЗМІ в Європі.

Валерій Новосельський,
редактор Циганської
віртуальної мережі

Хто такі роми: суспільне зло чи жертви дискримінації?

Чи існує ксенофобія в Україні?

■ 17-18 червня ц.р. у Києві, в рамках проекту "Захист прав ромів в Україні та забезпечення доступу до правосуддя", пройшла робоча зустріч для партнерів-учасників проекту.

Мета зустрічі - розповісти про продовження роботи проекту до кінця року, пояснити причини, з яких проект не працював 6 місяців і повідомити про нову стратегію роботи, нові форми звітності та правила участі в проекті.

На зібранні був присутній Клод Кан, заступник директора ERRC, та Ольга Дем'ян - юрист ERRC (Будапешт). Метою їхнього візиту було знайомство з учасниками проекту, проведення індивідуальних зустрічей з організаціями, які беруть у ньому участь, зібрати інформацію про проблеми реалізації проекту на місцях і побажання, як можна поліпшити його ефективність. Було представлено й інформацію про те, що наразі вся робота буде спрямована більше на соціальний захист ромів, тому що ці аспекти за два роки були упущені.

Парадокси української ксенофобії

Наступного дня, 19 червня, в приміщенні УНІАН відбулася прес-конференція для журналістів, те-

мою якої було висвітлення становища ромів в Україні та результатів дворічної роботи проекту "Захист прав ромів в Україні й забезпечення доступу до правосуддя", який фінансується Європейською комісією. На прес-конференції виступили Земфіра Кондур - консультант ERRC, Клод Кан - заступник директора ERRC, Олександр Мовчан - адвокат правозахисної організації "Романи Яг", Аладар Адам - голова Асоціації ромських громадських організацій "Чапіпе", Сергій Дьом - координатор ромської програми Міжнародного фонду "Відродження".

Клод Кан розповів про досвід вирішення проблем ромів в інших країнах. Говорив він і про необхідність затвердження Верховною Радою антидискримінаційного закону та про тиск, спрямований на ромів з боку правозахисних органів влади.

Дуже часто журналісти, не перевіряючи фактів та не маючи тісних контактів з представниками цієї національної меншини, використовують лише власну

уяву, отриману з творів класиків світової літератури та Інтернет-сайтів, на кшталт "Цигани і кримінал: чи роздільні ці поняття?".

Не дивно, що моніторинг публікацій засвідчує одну й ту саму негативну тематику: "На промиселі вийшла циганська бригада", "Селяни Черкащини страждають від розгулу приїжджих циган", "Уникум історії: цигани" тощо.

Нерідко журналісти не аналізують причини, не вивчають проблеми ромів, не намагаються подивитися на ситуацію очима простої людини, а автоматично відтворюють закладену десятиріччями політичну установку пропагандистської боротьби з ромами як "чужинцями", "кримінальними елементами", "ледарями".

Отже, роми мусять самотужки відстоювати свої права, однією з таких спроб є проект "Захист прав ромів в Україні й забезпечення доступу до правосуддя".

Проект втілюється в життя вже третій рік. За цей час зібрано "унікальний" матеріал про зловживання посадовцями, правоохоронцями і їхніх повноважень щодо ромів. Заходи й методи, які застосовуються до них - "вибивання" свідчень тощо, змушують ромів брати на себе вину за злочини, яких вони не скоювали.

Прес-конференція з представниками Міжнародного фонду "Відродження", ERRC (Європейського центру захисту прав ромів), Міжнародного центру перспектив досліджень, які працюють у напрямі захисту прав ромів у

рамках реалізації проекту "Захист прав ромів в Україні й забезпечення доступу до правосуддя", була творчою й пройшла плідно.

На робочій зустрічі було визначено, які ромські організації продовжать роботу в 2006 році. Публікуємо їх назви з усіма реквізитами.

Молодіжна громадська організація "Терні Зор"
Київська обл., м. Бровари, вул. Куцузова, 55,
ел.адреса: ternizor_brovary@ukr.net

Голова організації - Людмила Кравченко.
Тел.: м. 80507514713

Дніпропетровська обласна організація "Ватра"
Дніпропетровська обл., м.Новоомосківськ, вул. Нова, 41,
ел.адреса: v_rom@rambler.ru
Голова організації - Артур Мусієнко.
Тел.: м. 80662837268

Чернігівське міське національно-культурне товариство циган "Неве рома"
м. Чернів, вул.Черкаська, 23. тел. (04622) 2-72-67,
ел.адреса: ivanova@mail.cn.ua
Голова товариства - Марія Іванова.
Тел.: м. 80974506201

Харківське національно-культурне товариство циган "Ромен"

Харківська обл., Дергачівський р-н., с.Мала Данилівка, вул.Петровського, 45,
ел.адреса: hurbet@mail.ru
Голова товариства - Іван Матюшенко.
Тел.: м. 80506170777

Обласне ромське товариство "Романо Зборо"
м. Одеса, вул. Ак.Корольова, 85/85,
ел.адреса: romanizbor@rambler.ru

Голова товариства - Жужуна Дуду-чава.
Тел.: м. 80972200538

Громадська організація "Романо Дром"

Полтавська обл., м. Миргород, вул.Сорочинська, 44,
ел.адреса: romalex@mail.ru
Голова товариства - Олександр Бузна.
Тел.: м. 80677618429

Община циган "Аме Рома"
Черкаська обл., м. Золотоноша, вул.М.Залізняка, 5,
ел.адреса: ame-roma@zolo.c.ua
Голова общини - Володимир Бамбула.
Тел.: м. 80677971773

Громадська організація "Товариство ромської культури "Амаро Деве"
Полтавська обл., м. Кременчук, пров. Градизький, 18/9,
ел.адреса: deves@sat.poltava.ua
Голова організації - Олександр Мещеряков.
Тел.: м. 80662007919

Товариство циганських жінок "Мірікля"
м. Донецьк-52, Б.Шахтобудівників, 44/90,
ел.адреса: varik@skif.net
Голова товариства - Наталія Варакута.
Тел.: м. 80506021022

Зола Кондур,
координатор ERRC

ВІСТІ З ОРГАНІЗАЦІЙ

Круглий стіл: робота Харківського філіалу ERRC

Останні дні весни в Харкові були дуже насичені подіями в житті місцевого ромського населення. Це і круглий стіл у рамках проекту "Захист прав ромів в Україні та доступ їх до правосуддя"; і Перший міжнародний ромський дитячо-юнацький фестиваль "Слобожанська підкова" імені Олександра Івановича Карафетова, який проводився Асоціацією національно-культурних меншин України; і свята - останнього дзвоника та Міжнародного дня захисту дітей, які відзначалися харківськими ромами.

Круглий стіл проводився Харківським філіалом Європейського центру з прав ромів. У його роботі взяли участь представники державних структур області та міста: головний спеціаліст відділу у справах національностей облдержадміністрації Жанна Садурська, начальник відділу по роботі з громадськими об'єднаннями Харківської міської ради Олександр Стерин, керівник Харківської правозахисної групи Євген Захаров, президент Харківського регіонального національно-культурного товариства "Біла Русь" Василь Самуйленко. Були тут, звичайно, і представники районних філій Харківського обласного національно-культурного товариства циган "Ромен" (ХОНКЦ "Ромен"), а також почесний гість - головний отаман Слобожанського козацького корпусу, генерал-полковник козацтва, член Координаційної ради з питань розвитку українського козацтва Юрій Білоножко.

Зліва направо: М.Бурлуцький, І.Матюшенко, Я.Ющенко, П.Череповський, Н.Ковальова

Головну інформацію учасники круглого столу отримали з доповіді президента ХОНКЦ "Ромен", координатора Харківського філіалу ERRC Івана Матюшенка, працівника ERRC Наталії Падгурської, помічника юриста ERRC Івана Матюшенка-молодшого, які зосередилися на важливих питаннях сьогодення ромського народу.

Харківський філіал ERRC працює вже другий рік. За цей час робота правозахисного центру на Харківщині була висвітлена в районних газетах ("Мерефянська вісті", "Обрій Ізюмщини"), і у всеукраїнських виданнях ("Моя батьківщина", "Романи Яг"). За один рік існування у засобах масової інформації було надруковано понад 20 публікацій. В ефірі 7-го обласного телевізійного каналу "Комедантська година" вийшла про-

грама, яка розповіла про Харківське обласне національно-культурне товариство циган "Ромен" та його президента. Протягом року проведено понад 12 загальних зборів ромів і в Харкові, і в районах області. Особливою подією стало спільне проведення трьома ромськими товариствами Харківщини зборів щодо підготовки з відзначення Міжнародного дня ромського Голоцосту.

Харківський філіал ERRC постійно надає консультації, проводить зустрічі. Завдяки клопотанню цієї організації з місць позбавлення волі вийшов на свободу Олександр Юрченко. Ромці Тамари Кальдарас було оформлено клопотання для роботи на території торгового центру "Барабашово". Сім'я Порядянських, у якої минулого року під час пожеги загинула дитина, після листів, направле-

них до районних державних структур, та звернення до губернатора А.Б.Авакова, отримала допомогу. Нині в роботі харківського філіалу перебуває справа зі захисту прав ромів із житлових питань (Ваштак, Ганна Юрченко, Галина Попова, Галина Григорян), триває захист у судових засіданнях з приводу участі у ДТП рома Олексія Юрченка.

Харківський філіал ERRC надав відповіді на запити з Риги, Львова, Дніпропетровська, Москви, Ростова-на-Дону, Молдови, Білорусі.

У подальшому наша організація планує підтримувати тісні зв'язки та контакти з іншими правозахисними організаціями та національно-культурними товариствами, з державними, силовими та громадськими структурами для вивчення та усунення правопорушень; проводити спільні заходи із захисту прав людини; регулярно організовувати круглі столи з правових питань із запрошенням керівників державних, силових структур та громадських об'єднань, висвітлювати у ЗМІ заходи із захисту прав людини, а також інформувати про результати роботи; з метою підвищення правових знань серед ромського населення проводити роз'яснювальну роботу з вивчення міжнародних норм права; читати регулярні лекції з усіх цих питань у місцях компактного проживання ромів у Харківській області. Маємо намір створити правозахисні групи із студентів ромів та молоді інших національностей.

Все це знайшло відображення

у резолюції прийнятій учасниками круглого столу.

Козацький генерал-полковник Юрій Білоножко (який у своїй родині має ромські корені) запропонував доповнити резолюцію круглого столу зверненням до державних структур щодо виділення земельної ділянки для створення ромського центру "Ромен" у Харкові і копію резолюції направити Президенту України.

На засіданні круглого столу виступила головний спеціаліст відділу у справах національностей облдержадміністрації Жанна Садурська, яка повідомила, що в Харківській області проживає 111 національностей, існує 48 громадських об'єднань, з яких активно працюють 30 організацій. Серед них і три ромські товариства: Харківське обласне національно-культурне товариство циган "Ромен" (президент - Іван Матюшенко), Харківське міське товариство циган "Фонд Ловарі" (голова - Петро Череповський) та Харківський обласний культурний центр "Аме Рома" (засновник - Олександр Карафетов). Перший міжнародний ромський дитячо-юнацький фестиваль "Слобожанська підкова", що відбувся в кін і травня на честь пам'яті Олександра Івановича Карафетова, який помер 16 грудня минулого року, був названий його іменем.

Іван Матюшенко,
координатор Харківського філіалу ERRC,
Наталія Падгурська,
працівник Харківського філіалу ERRC

НАМ ПИШУТЬ

Відкритий лист

до міністра внутрішніх справ України Юрія Луценка

■ У редакцію "Романія" звернувся відомий ромський громадський діяч, письменник, голова Золотоніської правозахисної організації "Аме Рома" Володимир Бамбула з проханням надрукувати відкритий лист до міністра внутрішніх справ України Юрія Віталійовича Луценка від імені керівництва товариства та всіх ромів м.Золотоноша. Публікуємо цей лист.

Вельмишановний пане Юрію Віталійовичу!
Звертається до Вас по допомозі у відстоюванні честі та гідності ромського народу та своєї особисто і своєї сім'ї письменник, координатор Європейського центру з прав ромів, голова Золотоніської ромської організації Володимир Миколайович Бамбула.

13 червня цього року, о 9 годині ранку, до мого будинку ввірвалися 8 міліціонерів. Мені було пред'явлено постанову, підписану Золотоніським суддею Марією Володимирівною Матвієнко про дозвіл на обшук у моєму будинку та на подвір'ї.

До мого подвір'я з'їхалося 5 міліцейських автомобілів із Золотоноші та з обласного центру. В будинку та на подвір'ї було зроблено ретельний обшук. Нічого забороненого міліція не знайшла. Цього ж дня в місті у місцевих ромів було проведено ще три обшуки. Міліціонери штовхали жінку, використовували нецензурні слова, малі діти перелякано ховалися й плакали. Нічого в мене

не знайшовши, незвані гості заборилися геть. Але все місто "гуло від новин", мені соромно вийти на свою вулицю, показатися на люди. А люди зреагували по-своєму - "цигани щось скоїли", "цигани - вороги суспільства", "цигани - злочинна нація" і таке інше.

Приводом до обшуку стало те, що в місті було вбито жінку і чоловіка, яких я ніколи в очі не бачив і які з моїми ніяких стосунків не мали.

Доводжу до Вашого відома, що в Золотоноші проживає понад 1000 ромів і за останні 100 років представники нашого народу не зробили ніякого тяжкого злочину. Це роми, які живуть за рахунок торгівлі на базарі, ведення малої фермерської діяльності та збору металобрухту, за рахунок своєї праці.

Я вважаю, що проведені обшуки, - це хитрий хід місцевих та обласних міліцейських начальників, які прикриваються "циганською картою" та піднімають свій авторитет за її рахунок; значить, що до ромів завжди було уперед-

жене ставлення, роблять вигляд перед начальством та народом, що вони стараються з усіх сил. А ще - знаючи про те, що ромів нема кому захистити, що роми малограмотні, беззахисні люди.

Я вважаю це грубим порушенням прав ромів та їхньої гідності.

Я людина, яка прожила тяжке життя, мені 56 років, інвалід 3 групи. Звертаюся до Вас як до міністра внутрішніх справ захистити мою гідність і честь, а також честь і гідність усього ромського народу. Прошу Вас вжити заходів з приводу міліцейського беззаконня та свавілля.

Копію цього відкритого листа буде направлено в Європейський центр з прав ромів та голові Комітету Верховної Ради з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин Геннадію Удовенку.

Наша громада чекає на Вашу відповідь.

З повагою,
від імені ромської громади
м.Золотоноша
Володимир Бамбула

Українці не вірять міліції?

■ Президент України Віктор Ющенко підкреслює необхідність підвищення рівня довіри населення до міліції. Про це він заявив, виступаючи на колегії Міністерства внутрішніх справ в учебному центрі МВС у Нових Петрівцях Київської області.

За словами Президента, "якщо ми шукатимемо в темі правоохоронної діяльності, ми порушимо головний принцип - справедливості".

"Ми тримаємо цілу армію працівників (міліції), йдуть колосальні витрати (витрати з бюджету на утримання МВС - ред.), 15% (населення) це роботу бачать, інші не бачать. Питання служби - питання довіри", - сказав Ющенко.

Говорячи про скарги громадян на роботу правоохоронних органів, Президент відзначив: "Шахраям більше довіряють". На його думку, самоочищення в

рядах МВС відбувається, проте недостатньо, передає УНІАН.

Як сказав Ющенко, "питанням номер один є правоохоронна реформа", без проведення якої "ми матимемо слабкий прогрес". Водночас він відзначив і позитивні тенденції, які сьогодні відбуваються в органах міліції.

На колегії Ющенко також торкнувся проблеми бюджетного фінансування МВС і законодавчого забезпечення його діяльності. Він сказав, що це Міністерство "іраціонально, неадекватно озброєно в правовому значенні".

Юрій Луценко виступає за створення Національної міліції

Міністр внутрішніх справ Юрій Луценко вважає за доцільне створити в Україні Національну міліцію на базі Кримінальної міліції і Міліції громадської безпеки.

Про це він заявив на колегії Міністерства внутрішніх справ, яка пройшла за участі Президента України Віктора Ющенка.

За словами Луценка, "правовою силою специфіку" цього підрозділу, його керівник повинен визначитися виключно за узгодженням з Президентом. "Це саме ті люди в погонах, на яких лежить відповідальність за правоохоронні функції в державі", - сказав міністр, передає УНІАН.

Крім того, він відзначив, що також необхідно на базі головного слідчого управління МВС створити слідчий комітет. При цьому функції цього комітету він не уточнив. Проте зазначив, що для створення його необ-

хідно внести певні зміни в чинне законодавство.

Торкуючись теми освіти в Україні Національного бюро розслідувань, Юрій Луценко зауважив, що ця структура повинна, передусім, займатися розкриттям злочинів у найвищих ешелонах влади.

Водночас міністр відзначив, що, на його переконання, сьогодні в Україні назріла ситуація зі створенням інституту суддів-слідчих. На переконання Луценка, створення такого органу дозволить, передусім, скоротити терміни залучення до відповідальності й покарання осіб, які вчинили незначні злочини.

Говорячи про перспективи і невідкладні задачі Міністерства і реформування правоохоронної системи, Юрій Луценко відзначив, що вважає необхідним усунення дублювання функцій силових відомств; розширення слідчих дій МВС; утворення спеціальних слідчих підрозділів.

РОМ-ПРЕС

Депутатів можуть позбавити недоторканності

Відміна недоторканності народних депутатів України шляхом обмеження їх імунітету до форм їхньої парламентської діяльності є пріоритетним завданням Коаліції.

Така норма міститися в основах внутрішньої і зовнішньої політики Коаліції, які закладені в Угоді про створення Коаліції демократичних сил у Верховній Раді України V скликання.

Також передбачається завершення і вдосконалення політи-

чної реформи шляхом оптимізації розподілу повноважень між гілками влади, створення дієвого балансу заборон і протипа; чіткого законодавчого визначення статусу, механізмів формування і основ діяльності Президента України, Кабінету Міністрів України (права і обов'язки прем'єр-міністра України та інших членів уряду), Верховної Ради України, законодавче врегулювання процедур здійснення ними повноважень; розвиток парламентаризму і його інституційних основ; партійної системи і вдосконалення пропорційної системи виборів у Верховну Раду України і місцевих рад, а також законодавче врегулювання статусу парламент-

ської більшості (коаліції депутатських фракцій) і парламентської опозиції.

Угода також передбачає відміну всіх пільг державним службовцям, суддам і депутатам всіх рівнів, передає УНІАН.

Планується провести реформи судочинства, реформувати прокуратуру, адвокатуру, систему виконання судових рішень, нотаріат.

Передбачається також впровадження Національної програми боротьби з корупцією

Чорногорія приєдналася до ОБСЄ

Чорногорія офіційно приєдналася до Організації з безпеки і співпраці в Європі. Таким чином, ця країна стала 56 повноправним

членом ОБСЄ, передає "Газета.ru". Рішення про це ухвалено на регулярній зустрічі учасників ОБСЄ у Відні.

Ізраїль готується до евакуації поселення

Прем'єр-міністр Ізраїлю Ехуд Ольмерт назвав перші єврейські поселення, які будуть евакуйовані з Західного берега річки Йордан, в рамках другого етапу одностроннього розмежування з палестинцями.

Претендентів на приєднання Олімпіаду 2014 року

Міжнародний олімпійський комітет вибрав претендентів на

право проведення зимових Олімпійських ігор 2014 року. До їх числа ввійшли Сочі, Зальцбург і Пенянь. Заявки також подавали Хака (Іспанія), Алмата (Казахстан), Боржомі (Грузія) і Софія (Болгарія).

Хілларі Клінтон лігує серг претендентів на пост Президента США

Наразі серед шести впродовж кандидатів у Президенти США на виборах 2008 року лідує дружина колишнього Президента США Біла Клінтона - сенатор Хілларі Клінтон. Про це свідчать дані телефонного опитування, проведеного на замовлення телекомпанії CNN.

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО НАДРУКОВАНОГО

Продовжує снитися власна оселя

Сако дівес андо суну авел песко кгер

Тимчасове житло

■ Нещодавно в редакцію "Романі Яг" звернулася група ромів, яка оббила всі пороги різних інстанцій у пошуках вирішення своїх нагальних проблем. Серед цих ромів була і вагітна жінка, яка ось-ось мала народити. (Коли вже газета версталася, нам стало відомо, що в Юлії Балог народилася друга дитина - хлопчик. Старшій дівчинці 2 роки).

лова ромського культурно-просвітницького товариства "Романі Яг", звернувся із зверненням-проханням до голови Ужгородської міської ради Сергія Ратушняка, аби влада міста вникнула в ситуацію, яка склалася серед ромів, що проживають на вул. Пирогова. Сподіваємося, що проблема, яка виникла у мешканців, буде вирішена позитивно.

Голови Ужгородської міської ради п. Ратушняку С. М.

Голови ромського культурно-просвітницького товариства "Романі Яг" Адама Аладара

Шановний Сергію Миколайовичу!

Звертаємося до Вас від імені ромів м. Ужгорода, котрі, в свою чергу, звернулися до нас по допомогу в зв'язку із ситуацією, що склалася в місці їхнього проживання за адресою вул. Пирогова, 1. Мова йде ось про що. З 2003 року понад 20 ромів (4 смі) проживали в м. Ужгороді за адресою: вул. Пирогова, 1. У складі

смт'є з неповнолітні діти, троє з яких немовлята, 12 - дошкільного та шкільного віку. В квітні цього року в їхньому помешканні виникла пожежа, яка повністю знищила їхнє житло. На сьогодні ці люди позбавлені елементарних умов для нормального проживання, крім тимчасових військових наметів, які були надані міською владою. Ми усвідомлюємо турботу місцевої влади за постраждалих ромів і щиро вдячні за надану допомогу. Але разом з тим розуміємо, що проживання постраждалих ромів у тимчасових наметах не зніме повністю тієї проблеми, що склалася, адже в зимовий період це житло не буде придатне для проживання, в тому числі з неповнолітніми дітьми.

Враховуючи вищевикладене, просимо Вашого сприяння у наданні посильної допомоги постражданим ромам, а саме виділення певної кількості будівельних матеріалів для можливості відбудови знищеного пожежею житла.

З повагою,
голова ромського культурно-просвітницького товариства "Романі Яг"
Аладар Адам

Наша газета кілька разів, починаючи з 2000 року, писала про критичну ситуацію, яка склалася у мешканців вулиці Пирогова, 1 в м. Ужгороді, що на Заркапті.

Свого часу після ліквідації ромського табору на вул. Тимирязєва, що був розташований при центральній дорозі, ромів переселили у різних кінцях Ужгорода. Частина ромів отримала індивідуальні квартири, інших переселили у звільнені військові гуртожитки на вул. Тельмана і Пирогова.

На вулиці Тельмана були окремі дерев'яні будинки, а на вулиці Пирогова - гуртожиток коридорного типу. Ще у 1986 році ця будівля була визнана аварійною і непридатною для проживання (рішення Ужгородського міськвиконкому від 28 травня 1986 р.). Про це наша газета писала (див. номер "Романі Яг" від 22 серпня 2000 року) у статті "14 років ромі живуть у будинку, що визнаний непридатним для проживання". Ще у 2000 р., як нам повідомив начальник управління житлово-комунального господарства Уж-

городського міськвиконкому М.В. Зозулінець, у план економічного розвитку було передбачено будівництво 20-ти квартирних будинку для ромів.

Минав час. У першій половині січня 2002 року аварійна споруда о 2 годині ночі раптово спалахнула, внаслідок чого майже вся згоріла. Люди серед люті зими залишилися без даху над головою. Всіх погорільців з вул. Пирогова, 1 переселили на вул. Богатирську в колишню будівлю дитячого садочка. Ім там були поставлені двоярусні залізни ліжка і залізни тимчасові плити, на яких вони готували їжу. В кожній кімнаті проживало по кілька багатодітних сімей. Умови для проживання були жахливі, враховуючи ще й те, що серед мешканців було і кілька осіб, хворих на відкриту форму туберкульозу. (Див. газету "Романі Яг" від 27 лютого 2002 року, № 1).

У січні 2003 р. погорільці зібралися перед будинком міської ради в очікуванні рішення засідання XIV сесії IV скликання Ужгородської міської ради, де мали розглянути і питання щодо виділення погорільцям коштів для бу-

дівництва нового будинку. Про це газета "Романі Яг" писала у статті "І снитися погорільцям власна оселя" від 12 лютого 2003 року, № 3. Певна сума грошей була виділена, але їх було недостатньо для спорудження всього житла, а вистачило лише на фундамент. Цей фундамент згодом почав руйнуватися, а ромів весь час просять зачекати.

Жахливі умови проживання на вул. Богатирській змусили частину ромів (родичів однієї родини) повернутися на згарище і вдемонтувати з допоміжних матеріалів тимчасові житла. Оскільки матеріал для ремонту використовувався пожежебезпечний, досить було скри, щоб пожежа виникла знову. Так і сталося кілька тижнів тому. Люди знову опинилися на вулиці.

Міська рада допомогла їм отримати тимчасове житло... у військових наметах. На вулиці нині спека, але невдовзі настане зима. А діти дошкільного віку трьох сімей і новонароджене немовля чи зможуть у таких умовах пережити зиму.

Тому, виходячи з ситуації, яка нині склалася, Аладар Адам, го-

Залишки від згорілих будинків

Житла горять і в Росії

Кгера пгабон ві анде Русія

П'ять будинків згоріли внаслідок великої пожежі, яка сталася 13 червня в селищі Лісова поляна, неподалік від Барнаула. Близько десяти пожежних машин приїхали на місце за лічені

хвилини, але побороти вогонь їм так і не вдалося - довелося заливати вже згарище, повідомляють "Наші новини". Пожежники серед версій називають дитячу витяку, та не виключають і підпад. П'ять

дерев'яних будинків, висушені пекучим літнім сонцем, згоріли за мить.

- Тут живуть цигани. Ці землі їм не належать. Належить тільки той будівельний матеріал, з якого будиночки виготовлені, - заявив старший дзнавач ТО Держпожежнагляду в Індустральному районі Барнаула Борис Карпов.

Через те, що будівлі виростили незаконно, вони не були забезпечені водою. Тому відвойовувати у вогню квартал, господарям не було чим. Переносючи вціпілі речі, ромі говорили, що розраховували на допомогу сусідів, але ті їх підвели. Погорільці в цьому звинувачують якусь Жанну, за чутками, вона є головою вуличного комітету. Мовля, саме на її прохання води потерпілим ніхто не дав. Компенсації за втрачене житло ромам-погорільцям, схоже, також не бачити. А на п'яťох попеліщах замість будинків самотньо стирчать тільки печі.

ФОТОФАКТ

Як повідомила в ERRC Н.Г. Деметер, доктор історичних наук, російські міліціонери б'ють ромів, спалюють їхні будинки і примушують їх жити на вулиці.

РОМ-ПРЕС

На засіданні ради - про програму відродження

Рада представників громадських організацій національних меншин Харківської області розглянула на своєму черговому засіданні програму соціально-духовного відродження ромів. На засіданні були присутні представники чотирьох ромських організацій, які працюють на Харківщині, - обласного національно-культурного товариства циган "Ромен", міського товариства циган "Фонд Ловари", культурного центру "Аме Рома" та духовно-просвітницької ромської організації "Чачимо", створеної в цьому році.

Зібрання розглянуло ряд питань з роботи ромських товариств та підтримало такі заходи щодо реалізації в області "Програми соціально-духовного відродження ромів", про які проінформував провідний спеціаліст управління з питань внут-

рішньої політики Харківської облдержадміністрації Н.М. Ковальова.

Фашизм у Східній та Центральній Європі: переоцінка

Східно-Центральний Європейський центр (ЕСЕ) ще з 1974 року видає тримовний міжнародний журнал з соціальних та гуманітарних питань і вже два роки поспіль організовує конкурси на статті з різних проблем, кращі з них тут друкуються.

Наразі журнал починає серію нових конкурсів з двох складних проблем: "Фашизм у Східно-Центральній Європі: переоцінка" та "Міська культура Східно-Центральної Європи в XIX та XX століттях". Редакція розгляне як академічні виступи, так і статті письменників та інших авторів, зацікавлених у найширшому висвітленні поставлених проблем.

За додатковою інформацією відвідайте сайт www.pasts.ceu.hu.

Орден кармелітів у Закарпатті

■ За часів радянської влади греко-католицька церква зазнала найбільшого тиску від державної репресивної системи. У 1947 році греко-католицька церква була офіційно заборонена. Всім священикам, які хотіли залишитися у своїх парафіях, необхідно було прийняти православну віру. З 270 священників, яких було зібрано для цього в Ужгородській духовній семінарії, тільки 70 перейшли у нову віру, а 127 священників - найбільших послідовників своєї віри - не підписали угоди, через що були відправлені, за ст.25 Кримінального кодексу СРСР, в тюрму. Решта священників ніби "відмовилися" від свого сану і перейшли працювати на цивільні роботи, але продовжували виконувати свої обов'язки нелегально. Греко-католицька церква змушена була піти у підпілля. Незважаючи на переслідування, семінарія продовжувала існувати. Готувалися нові священники, проводилися обряди хрещення, вінчання, похорони за греко-католицькими обрядами.

М.Горват з отцями Георгієм та Йосифом

Тільки у 1989 році, з настанням періоду так званої перебудови у СРСР, відновила свою роботу єпархія, що розташована у Мукачеві. 1991 року вона переїжджає в Ужгород. З великими труднощами для будівництва нового духовного навчального центру було отримано 4 гектари земельної ділянки. На сьогодні в селі Минай Ужгородського району на вул.Патруса-Карпатського, 2а розміщена сучасна споруда Богословської академії імені Теодора Ромжі з гуртожитком, оранжереєю та іншими допоміжними приміщеннями. Наразі тут навчаються сто десять семінаристів, вісім з яких майбутні францисканти, два василіани.

Очолоє Ужгородську греко-католицьку богословську академію ім. Блаженного Теодора

Ромжі о.Тарас Ловска. Ректор коротко розповів про історію розвитку греко-католицької громади у Закарпатті, про свій шлях пошуку віри й перспективи розвитку його духовного закладу.

Нам стало відомо, що в Академії проходять підготовку і два індійські священики. Скориставшись нагодою, журналісти газети "Романі Яг" попросили ректора о.Тараса дозволити поспілкуватися зі священиками з Індії на тему дослідження схожості між новоіндійськими та ромською мовами. Під час спілкування з монахами кармелітського ордену отцями Георгієм та Йосифом, велику допомогу надав співробітник газети "Романі Яг" Мирослав Горват.

Пропонуємо читачам виклад розмови, яка відбулася з індійськими монахами.

- Отче Георгіє, розкажіть, будь ласка, хто такі кармеліти?

- Це - католицький чернечий орден, заснований у другій половині XII ст. у Палестині. Орден об'єднав громади пустельників, перша з яких виникла близько 1156 року на горі Кармель. У середині XV ст. у Франції було засновано жіночий орден кармеліток. Найбільший вплив кармеліти мали у XVIII ст. Тоді, та ще й століття по тому, монастирі кармелітів були поширені й на Правобережжя України, яка входила до складу Речі Посполитої. Наразі в різних країнах світу нараховується близько 10 тисяч кармелітів, у тому числі і в Індії. Центр ордену - в Римі.

- Як сталося, що ви, вихідці з країни, де панівними релігіями є індуїзм та буддизм, ста-

ли послідовниками християнської віри?

- Обидва ми з о.Йосифом, зауважив магістр філософії світових релігій о.Георгій, - з Південної Індії з провінції Малайалам, де ще, крім цієї, у чотирьох провінціях поширене християнство католицького спрямування. Близько 20 млн. населення - християни. Активно працює й орден кармелітів, який підготував уже 600 священників-монахів, ще 300 семінаристів по закінченні навчання приймуть цей сан.

Навчаючись на філософському факультеті університету м.Карела, я познайомився з товаришем, який викладав основи християнства. Його проповіді були настільки переконливі, що я вирішив прийняти сан ордену кармелітів. І вже 7 років є монахом цього ордену

Попросили ми також і о.Йосифа розповісти про себе.

- Я вже два роки маю сан священника-монаха ордену кармелітів. Моя мета, як і всіх інших монахів-кармелітів, бути місіонером і нести слово Боже серед людей усього світу. Наразі ми активно вивчаємо українську мову, місцеве законодавство і плануємо у Закарпатті відкрити чоловічий монастир ордену кармелітів поблизу Мукачева.

Виявилось, що наші співрозмовники говорять малайаламською мовою, яка належить до новоіндійської групи і має своє коріння у санскриті, так само, як і ромська мова. Протягом спілкування ми дійсно виявили кілька спільних слів для обох мов. Чимало дієслів, іменників, прикметників дуже подібні при мові: Іменники - брат, вода, голова - вимовляються дуже близько. Прикметники - великий, гарячий - близькі за значенням і змістом в обох мовах; дієслова - іди, дай, пити - зберегли своє первісне походження. Об'єднає ці дві мови навіть слово "Бог", що вимовляється "Дейво" і "Дейл".

Свого часу пастор Іштван Вайя (угорець), який служив священником поблизу міста Сепеш, уперше помітив схожість слів у ромській мові, якою він володів, та в одній з індійських мов, якою розмовляв семінаристи. Свої спостереження він опублікував у ряді німецькомовних журналів. Пізніше ці факти були глибше досліджені у роботах Грельмана. Нині ніхто вже не сумнівається в тому, що ромська мова є однією з діалектів індійської, і під час спілкування з о.Георгієм і о.Йосифом це було зафіксовано. Помітили також, що йде надзвичайна асиміляція ромської мови, зникають первісні слова, а замість них з'являються слова з тих мов, серед носіїв яких проживають роми.

Світлана Навроцька, Валентина Опаленик

Євангеліє від Іоанна Свєнто Бахтало Лав

"Церква має, як і Христос, пройти через Хрещення скорботою і випити келих страждань. Але розлука буде тимчасовою. Учні не повинні занепадати духом, розлучаючись з Христом. Він повернеться до них. "По правді, по правді кажу вам, що ви будете плакати та голосити, а світ буде радіти. Сумувати ви будете, але сум ваш обернеться в радість!. Так сумуйте й ви ось тепер, та побачу вас і знову, - і серце ваше радітиме, й ніхто радості вашої вам не відіме! Ні про що ж того дня ви Мене не спитасте".

Олександр Мень, "Син людський", Львів, Монастир монахів студійського оутаву, видавничий відділ "Свчадо", 1994, ст.155.

Ионастар

Сикларнэ на полэн Ісусохэ-рз лава

17. Тунчи кой-савэ Лэхэрэ сикларнэдар пхэннас екх екхэсти: "Со када Вов пхэнэл амэнди: "Сіго на удыхэна, а тунчи упалэ дыхэна Ман" и "Мэ джяв Дадэстэ?"

18. И кади вонэ пхэннас: "Со када Вов дэдумэл: "Сіго?" На джянах, со пхэнэл.

19. Ісусо догатина, со камэн тэ пхучэ Лэ, пхэнэн лэнди: "Пала кодэлэ лі пхучен тумэ екх екхэ, со Мэ пхэнэв: "Сіго на удыхэна Ман"; атунчи: "Упалэ дыхэна

Ман?"

20. Чачимага чачимо пхэнэв тумэнди: тумэ заровэна тай затиписавэна ясвэнцар, ай люмля лшавэла; тумэ авэна да грыжа, нэ грыжа тумари авэла важ лш тумэнди.

21. Джювли, кала бенёл, ліджял дух, колэсти, со авила вряма лакоро, ай кала бенёла чаворэ, тунчи на гинсарэл дух лшаватар колэсти, со бэняпэ мануш пэ люмля.

22. Кади и тумэ кана дэ грыжа, нэ Мэ упалэ дыхэна тумэнди, и лшавэла ило тумаро, и лш

тумари нико на отлэла тумэн-дар.

23. И дэ кодэва диво тумэ на пхучена Ман ни пала со. Чачимага чачимо пхэнэв тумэнди: пала со на помангэна Дадэ важ Муру лав, дэ тумэнди.

24. Ды кадэлэ тумэ нисо на мангле важ Муру лав; мангэн тай авэла тумэнди, собы лш тумари тэ авэл пхэрдо.

25. Ды кадэя вряма Мэ пхэнэв тумэнди дэ розпхэнима, нэ авэл вряма, кала вже на авэа тэ пхэнэ тумэнди дэ розпхэнима, нэ са, сар исин, пхэнэва тумэнди

Дадэстар.

26. Дэ кодэва диво авэна тэ мангэ важ Муру лав, тай на пхэнэв, со Мэ авэа тэ мангэ Дадэ важ тумэнди.

27. Кодэлэсти, со Еджино Дад камэл тумэн, колэсти, со тумэ пскамле Ман и патане, со Мэ выджилём Дадэстар.

28. Мэ выджилём Дадэстар и авилём дэ люмля, тай упалэ ачявэв люмля и джяв Дадэстэ".

29. Лэхэрэ сикларнэ пхэнэн Лэсти: "Акэ кана Ту пхэнэ кади, сар исин, и дэ розпхэнима на дэдумэх нисо.

30. Кана джянах, со Ту са джянах, и на трэбуни Туті, собы ко тэ пхучэл Тут. Важ кодэлэ патях, со Ту выджилян Дадэстар".

31. Пэ кадэла лава Ісусо пхэнэл лэнди: "Кана патан?"

32. Акэ, авэла вряма, тай авила акана, со тумэ розпростэнапэ, кожно дэ пэхкири риг, и ачявэна Ман Екхэ, нэ Мэ на Еджино, кодэлэсти, со Дад Ман-цар.

33. Када Мэ пхэнэв тумэнди важ колэ, соб тумэнди тэ авэл дэ Ман Муру миро. Дэ люмля авэна тэ ліджяв грыжа, нэ ричарэнпэ: Мэ зоралэдэр люмля-тар".

Переклад
Миколи Бурлуцького
та Олени Марчук

США образилися на Естонію

США покарають Естонію за небажання посилати до Іраку значний військовий контингент. Згідно з обговорюваним у Вашингтоні законопроект, Естонія не отримає безвізового режиму зі Сполученими Штатами, оскільки не відправила до Іраку чи Афганістану своїх військових.

Коаліція зобов'язала прийняти Стратегію демографічного розвитку

Коаліція зобов'язала законодавчо не пізніше за 2008 рік ввести допомогу при народженні другої дитини 15 тис. грн., третьої дитини - 25 тис. грн. Така норма міститися в Угоді про створення Коаліції демократичних сил у Верховній Раді України V скликання.

